

Олександра Родіонова,
магістриня кафедри зв'язків з громадськістю,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
oleksandra.rodionova@ukma.edu.ua

Алла Зінченко,
наукова керівниця,
кандидатка історичних наук, доцентка,
доцентка кафедри зв'язків з громадськістю,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
a.zinchenko@ukma.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ ШІ У СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЯХ У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС ЗАДЛЯ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

У військовий час використовуються не лише економічні, людські та технологічні ресурси, що оперують переважно у фізичному просторі, але і комунікаційні, дипломатичні та соціальні, забезпечуючи систему безперервного зв'язку, контроль інформаційного простору, міжнародну консолідацію, а також висвітлення подій на всесвітній арені. Особливо у теперішньому світі, коли війни набули гібридного формату, надзвичайно важливо протидіяти атакам у інформаційному просторі. Пропаганда, наративи та фейкові новини є повноцінними військовими інструментами, що використовуються на стратегічному і тактичному рівнях та значно впливають на хід війни. Зростає значимість та важливість комунікаційного ресурсу й соціального капіталу (мається на увазі історичне минуле, культура, системи соціальної взаємодії в суспільстві) у гібридній війні. Саме за допомогою цих ресурсів формується громадська думка та психологічний стан суспільства, відбувається вплив на політичні рішення, міжнародну підтримку та легітимність воєнних дій.

Із розвитком цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, збільшуються складність регулювання всіх аспектів національної безпеки. Штучний інтелект стає ще одним дуже важливим інструментом у російсько-українській війні: він активно використовується для інформаційних атак, поширення маніпулятивних повідомлень та наративів ботами та особистостями, згенерованими ШІ. Майя Собчук, позаштатна наукова співробітниця програми «Штучний інтелект та глобальне управління», у своїй публікації у Global Governance Institute зазначає, що російсько-українську війну часто визнають першою війною штучного інтелекту (Sobchuk, 2024). Як зазначає CNAS (Center for a New American Security, 2025), ШІ активно використовується для геолокації даних з відкритих джерел, аналізу даних, що значно облегшує роботу військовим із колосальним обсягом інформації, а також для геопросторової розвідки розпізнавання цілей та об'єктів за допомогою поєднання фото- та відеоматеріалів наземного, повітряного (записи з дронів) та супутникового рівнів. Геолокація та аналіз даних з відкритих джерел дозволяють ідентифікувати російських солдат, переміщень підрозділів та зброї, а інформація геопросторової розвідки стає джерелом стратегічної комунікації, доказів військових злочинів і також базою для верифікації інформації.

Один зі стартапів, що є прикладом використання ШІ-технологій для боротьби з інформаційними загрозами є технологічна компанія Osavul, що виникла на початку повномасштабного вторгнення. Osavul за своїм спрямуванням є медіааналітичною платформою, що аналізує інформаційне середовище на базі вебсайтів, соціальних мереж та інших платформ і дозволяє виявляти маніпуляції та фейкові новини. Компанія створена для допомоги урядам, організаціям безпеки та підприємствам ефективно протидіяти загрозами у кібер-, інформаційній, гібридній та фізичній сферах. Вона активно співпрацює з українським урядом, а також брала участь у спільному дослідженні НАТО щодо аналізу викликів

стратегічних комунікацій та інформаційної війни (Osavul, 2025). Osavul є прикладом застосування інноваційних ІІІ технологій, які стали невід'ємною частиною стратегічних комунікацій.

Підсумовуючи, слід зазначити, що завдяки удосконаленню технологій штучного інтелекту збільшується кількість та правдоподібність інформаційних атак. Але і з тим зростає його у роль у трансформації сфери PR та стратегічних комунікацій для виявлення дезінформації та протидії цифрових атак. ІІІ дозволяє державним структурам та незалежним організаціям аналізувати масиви даних, виявляти та прогнозувати маніпулятивний контент та формувати нові стандарти доказовості та стратегічної ефективності комунікацій, особливо в умовах воєнного часу. За допомогою ІІІ виникає можливість не просто відслідковувати загрози, але і формування інформаційного середовища, в якому ефективність стратегічних комунікацій значно зростає.

Список використаних джерел

- Дослідження CNAS. (2025). Ролі та наслідки штучного інтелекту у російсько-українському конфлікті. Коментарі та аналітика. <https://www.cnas.org/publications/commentary/roles-and-implications-of-ai-in-the-russian-ukrainian-conflict>.
- Дослідження Sobchuk. (2024). Як Україна використовує штучний інтелект для боротьби з російськими інформаційними операціями. Global Governance Institute. <https://www.globalgovernance.eu/publications/how-ukraine-uses-ai-to-fight-russian-information-operations>.
- Osavul. (2025). Офіційний вебсайт. <https://www.osavul.cloud/>.
- Osavul. (2025). NATO Virtual Manipulation Brief: Короткий огляд віртуальних маніпуляцій 2024/1: Викрадення реальності: зростаюча роль генеративного штучного інтелекту в російській пропаганді. <https://www.osavul.cloud/cases/nato-virtual-manipulation-brief>.